

Ingezonden

Integratie van LWBA in SKZL

Historie

De Landelijke Werkgroep Bindingsanalyse (LWBA) begon in 1976 haar activiteiten onder die naam, nadat ze al enkele jaren geopereerd had onder de naam "Landelijke RIA-werk-groep FUNGO/GO-TNO". Deze kwam op zijn beurt voort uit een in 1972 opgerichte FUNGO werkgroep: "Ontwikkeling van RIA's" waarvan zowel clinici als chemici uit het vakgebied endocrinologie deel uitmaakten (w.o. Doorenbos, Touber, v.d. Molen, de Wied, Schopman, Thijssen, Lequin, Benraad, Molenaar). Hoewel de belangstelling aanvankelijk sterk wetenschappelijk was, werd de noodzaak tot het opzetten van een kwaliteitscontrolesysteem voor dit nieuwe, zeer snel groeiende gebied ook al in een vroeg stadium gevoeld. Uit die tijd dateren ook de eerste contacten met de in 1973 opgerichte SKZL in de persoon van de klinisch chemicus dr. A.P. Jansen. Het multidisciplinaire karakter van de groep kwam mede tot uiting in het feit, dat zowel aan de Nederlandse Vereniging voor Klinisch Chemie (NVKC) als de Nederlandse Vereniging voor Nucleaire Geneeskunde (NVNG) verzocht werd een vertegenwoordiger in de groep te benoemen. Na het wegvallen van de GO-TNO subsidie werd in 1981 de stichting LWBA in het leven geroepen.

Verstandhouding LWBA-SKZL: koel en afstandelijk

Vooraf in de beginperiode van de LWBA was het duidelijk dat binnen de universitaire endocrinologische laboratoria de meest uitgebreide ervaring met bindingsanalysetechnieken bestond en dat de LWBA een logisch platform kon bieden voor de ontwikkeling van een adequaat extern kwaliteitscontrole ("Quality Control": QC) systeem ten gerieve van een breed geschakeerde doelgroep.

In het spanningsveld dat bestond tussen NVKC (SKZL) en NVNG over de vraag tot wiens domein de bindingsanalysetechnieken gerekend behoorden te worden, heeft de LWBA nimmer een keuze kunnen en willen maken. Ook werd lange tijd geen behoefte gevoeld aan inbreng vanuit de SKZL, omdat de organisatie van QC-ronden en de dataverwerking door de LWBA prima verliepen, niet te duur waren en door de deelnemers zeer bruikbaar en informatief werden gevonden, alhoewel de vorm misschien wat (te) huiselijk was.

Naarmate de bindingsanalyse in het kader van de patiëntenzorg, mede door de opkomst van niet-radioactieve labels, meer richting klinisch-chemisch laboratorium opschoof, gingen sommigen de LWBA zien als een wat amateuristisch duplicaat van de SKZL. Omdat bovendien het bestaan van een LWBA afbreuk deed aan het eenduidig gezicht dat kwaliteitsbewa-

kend klinisch-chemisch Nederland aan de buitenwacht wilde tonen, moest "de LWBA maar opgaan in de SKZL". Anderen daarentegen juichten juist het bestaan van een meer op het specifieke gebied georiënteerde organisatie toe, omdat "zelfs klinisch chemici niet alles kunnen weten".

Geleidelijke klimaatsverandering leidt tot samenwerking

Door twee bewegingen is de toenadering tussen LWBA en SKZL ingezet: enerzijds de behoefte bij de LWBA om zuiver technisch-logistieke zaken op meer professionele wijze aan te pakken, vooral gezien de ontwikkelingen op het gebied van de QC, en anderzijds het bij de SKZL groeiende besef, dat wanneer men de kwaliteitsborgingsactiviteiten ten behoeve van laboratoria in de gezondheidszorg over de gehele breedte in één organisatie wil verenigen, men ook open zal moeten staan voor een duidelijke inbreng uit andere vakgebieden dan de klinische chemie.

Vooraf in de laatste bestuursperiode sinds 1990 is daadwerkelijk van toenadering sprake en is een aantal praktische zaken in goed overleg met de SKZL geregeld.

De meest in het oog lopende en ook voor de gebruiker merkbare zijn de organisatie van de allergie-QC en het inzenden van resultaten via de telefoon onder gebruikmaking van het SKZL Q-base programma.

Voordelen van samenwerking

Meer nog dan vroeger is het nuttig en nodig op verschillende manieren de kwaliteit, specificaties en interferenties van de meetmethoden vast te stellen en te registreren. Openbaarheid, traceerbaarheid, toetsbaarheid en aantoonbare kwaliteit zijn eisen die tegenwoordig (vanzelfsprekend) ook aan het laboratoriumwerk worden gesteld.

In het kielzog van deze maatschappelijke beweging wordt de kwaliteitseis die gesteld mag worden aan een organisatie die de externe QC van laboratoriumbepalingen ten doel stelt eveneens een vanzelfsprekende.

De organisatie voor externe QC van laboratoriumbepalingen heeft daarmee te voldoen aan steeds strengere eisen van professionaliteit met betrekking tot de gehele gang van zaken vanaf de monsterbereiding, via verzending en resultaat-ontvangst tot rapportage aan de deelnemers. Deze eisen halen de externe kwaliteitsbewaking als activiteit uit de sfeer van het goedbedoelende hobbyisme (zonder daarmee afbreuk te doen aan de daar geleverde prestaties) en noodzakelijk tot een volledig professionele organisatie.

Samengaan van programma's voor externe QC biedt een beter uitzicht om aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen. Door de schaalvergroting van de organisatie

wordt het mogelijk voor een continue stroom van monstermateriaal te zorgen, wordt het mogelijk de monsterbehandeling en lyofilisering onder constante en precies gespecificeerde manier uit te voeren en wordt het mogelijk een rapportage te verzorgen die geheel aan de wensen van de gebruiker tegemoet komt.

Op dit moment is het SKZL-bureau al in staat een goede service te bieden. Toetreding van de LWBA geeft de organisatie extra body. Ook de continuïteit van de professionele QC is ermee gediend dat een zo krachtig en efficiënt mogelijke organisatie voor klinisch-chemische kwaliteitsbewaking bestaat.

De LWBA wordt een Sectie van de SKZL

De SKZL heeft zich de laatste jaren steeds meer ontwikkeld tot een organisatie met verschillende poten, die ieder voor zich de specifieke expertise hebben die noodzakelijk is voor een verantwoorde QC. De SKZL ontwikkelt zich sterk naar een open en pluriforme kwaliteitsbewakingsorganisatie waarin de QC van alle delen van het klinisch-chemische vakgebied thuishoren. Nu al zijn binnen de SKZL de volgende secties te herkennen:

- Lipiden
- Multicomponent analyse (MCA) te Winterswijk
- Metabole ziekten
- Hematologie

Hieraan zal uiterlijk 1 januari 1998 de LWBA worden toegevoegd!

Onlangs zijn tussen beide besturen de principe afspraken gemaakt voor een volledige integratie van LWBA in SKZL. De naam van de LWBA zal als zodanig niet verdwijnen maar voortleven als LWBA sectie van de SKZL.

Er is een tijdpad afgesproken waarlangs de praktische integratie zich kan gaan bewegen. In december 1996 zal een concept reglement LWBA-sectie van de

SKZL gereed zijn. In 1997 zal een aantal bestuurlijke zaken in detail moeten worden geregeld m.b.t de beide stichtingen, de overdracht en "earmarking" van de gelden en de definitieve reglementering. Op deze wijze kan zeker met ingang van 1998 de integratie een feit zijn.

Wat merken de LWBA-deelnemers van de integratie?

Het is te verwachten dat de deelnemers aanvankelijk weinig zullen gewaarworden van het samengaan. De elementen waarop de externe QC is gebaseerd zullen niet drastisch veranderen. Monsters blijven van humane oorsprong maar kunnen t.z.t. in SKZL-beheer worden gemaakt. Mogelijk dat ook gebruik wordt gemaakt van commerciële monsters. Niet uitgesloten is dat het kostenplaatje er anders gaat uitzien, maar daar staat een stuk professionaliteit in de uitvoering tegenover.

Wat de rapportage betreft zijn we momenteel in 't geheel niet ontevreden, maar richten ons op den duur wel op een centrale rapportage vanuit het SKZL-"facilitair bedrijf". De belangrijkste veranderingen zullen aanvankelijk de uiterlijkheden zijn, terug te vinden op het briefpapier en de rekeningen die U vanaf 1998 vanaf het SKZL-bureau zult ontvangen.

Tot slot

De integratie van SKZL en LWBA komt voor sommigen misschien laat; anderen zeggen: de tijd is rijp. Hoe het ook zij, het samengaan van LWBA en SKZL dient een prima zaak en komt de professionaliteit, de continuïteit op langere termijn en de eenduidigheid in de inrichting van de klinische laboratoriumkwaliteitsbewaking in Nederland ten goede.

Eindhoven,
december 1996

*A.P.M. Schellekens,
klinisch chemicus,
voorzitter LWBA*